

WE HADDEN JE VOOR VREUGDE GEMAAKT...

We hadden je voor
vreugde gemaakt...

Paule Cottigny

© 2021 Paule Cottigny/ Uitgeverij U2pi

Titel: We hadden je voor vreugde gemaakt...

Auteur: Paule Cottigny

Ontwerp omslag: Willy Viaene

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag, www.uitgeveriju2pi.nl

Druk: JouwBoekdrukkerij.nl

ISBN: 978 94 9324 032 2

NUR: 300

De opbrengst van dit boek is bestemd voor

STAN (www.trefpuntstan.be) en UNIEK/ONS ERF (www.uniek.org)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Inleiding

't Is een moeilijke beslissing geweest. Ik wist dat het pijnlijk zou zijn. Ik had (heb) het nare gevoel dat ik mijn verdriet "gebruik" als ik het openbaar maak, dat wil ik zeker niet.

Toen dacht ik aan dat boekje dat ik zo'n 30 jaar geleden bij De Slegte kocht. Voor 20 Fr. "Hallo Anke" heette het. Het was ook het verwerkingsverhaal van een moeder (Clara Van Rijn) die haar kindje aan kanker verloren heeft. De tranen rolden over mijn gezicht terwijl ik het las. En ja, het was goed dat die moeder het uitgegeven heeft. Voor haar zelf. Voor al degenen die het gelezen hebben. Vanwege de emoties die het wakker maakt. Emoties, een beetje in onbruik geraakt in onze tijd van materialisme, jachtigheid, geweld. Toch zijn ze er. Als je ze niet op een of andere manier kwijt kan, vreten ze je op, word je depressief. Of gek. Schrijvend, de emoties van die moeder, voor 20 Bef bij De Slegte. Rest van voorraad (uitgegeven in 1978). Plaats maken voor nieuwe titels. Goed, ja, het zij zo. Maar wat dat kleine boekje bij mij los gemaakt heeft, vergeet ik nooit meer. Dus toch schrijven...Om aan de andere ouders te zeggen "U bent niet alleen". De boodschap van INCLUSIE (eerst NVHVG, later VVHVG). Want dat hebben we mogen ervaren, dat er een organisatie, een groep mensen, beschikbaar is om ons te helpen, om de rechten en het lot van de mentaal gehandicapten te verdedigen, mensen die belangstelling hebben voor onze problemen. In die geest wil ik mijn verhaal neerschrijven.

Dit verhaal is geen autobiografie: ik ben in de huid van een fictieve persoon gekropen om wat afstand te nemen, om het schrijven gemakkelijker te maken want ik vind het een enge gedachte mezelf te grabbel te gooien.

Centraal staat een grote bruine omslag en een doos. Alles wat aan de omslag voorafging is fantasie. Wat eraan voorafging is van geen belang. En wat er na de doos komt is irreëel. De omslag en de doos zitten vol herinneringen aan mijn zoon. En waar het om mijn zoon gaat, zit het natuurlijk vol autobiografische elementen, autobiografische gevoelens vooral.

En ja, het deed pijn het te schrijven, maar, ja, het heeft me geholpen bij de verwerking. Ik hoop dat het ook andere ouders kan helpen.

Ik zit aan de computer en kijk uit over de polder. Enkele schaarse rijen bomen, een eenzame hoeve, en vlakke, zo ver het oog reikt, rustgevende vlakke. Traag zie ik de seizoenen, de jaren, voorbijtrekken voor het raam.

Was dat het leven dat ik droomde? Ik herinner me heel levendig, zo'n 50 jaar geleden. Zaterdagmiddag. Met de stoomtrein naar huis voor het weekend na een week kazerne- internaat. Ergens in het platte Vlaanderen: een huis met plat dak midden in een weide. En toen droomde ik, bakvis van 17: zo wil ik later wonen, midden de natuur. Een liefhebbende man die 's avonds thuiskomt. Een viertal kinderen die na school leven brengen in de brouwerij. En overdag alleen, stilte, en schrijven...

Ik heb nu het huis in de vlakke, de rust, de liefhebbende echtgenoot. Samen zie je ons op het sociale gebeuren van het dorp, samen op culturele manifestaties, samen tennissen, samen in het koor, samen hobby's. De tijd van kinderen is al lang voorbij.

In de living hangt een foto van een knappe jonge man met een prinsesje in trouwkleed, een lachende koperkleurige krullenbol, daaronder 2 leuke snoetjes – een jongen en een meisje in uniform – op een schoolfoto.

Op de dressoir daaronder, een foto van een heel lieve jongen met een heel lieve glimlach en guldig-lieve ogen. Hoe oud? Moeilijk te zeggen. Hij draagt een lederen helm. Zijn voorste tanden zijn afgebroken. Altijd staat er een roos bij zijn foto, en een kaars, een plastic flesje met maïskorrels, een gekleurde veter, een knuffelbeertje...

Aan de computer gezeten, zie ik op het scherm van de grote, monotone hemel, de film van mijn leven voorbijtrekken. Op het bureau ligt een grote bruine, verweerde omslag. Ik heb hem opgediept van ergens onder in een lade. Maar nog niet geopend. Ik wil het uitstellen. Eerst overlopen wat er aan vooraf ging. Een inleiding, nog geen leven echt...

HET LEVEN VOOR DE BRUINE OMSLAG

Had ik een gelukkige jeugd? 'k Zou het niet kunnen zeggen. Mijn mooiste herinneringen? Toen we nog woonden in het oude, tochtige huis met de hoge kamers en de slecht sluitende deuren en ramen, waar je kleren 's morgens altijd koud en vochtig aanvoelden. Eén kachel was er maar, in de woonkamer. Met onze pa hadden we weinig contact. Hij was weg, werken. En als hij thuis was, zat hij met de neus in een krant of een boek. We moesten stil zijn om hem niet te hinderen. Anders riep hij ons bits tot de orde.

's Avonds zaten broer (6 jaar ouder) en ik rechts en links van ma, voor die kachel, de voeten vervaarlijk dicht bij de gloeiende pot, en luisterden naar de verhalen die ze voorlas. We kregen er nooit genoeg van.

Dan doken we onder de klamme dekens en probeerden met een waterkruik de warmte nog wat vast te houden. We sliepen in dezelfde kamer, Werner en ik. En als ma weer veilig naar beneden was.: "Zus... vertellen!"

Elke avond sponnen we verder aan het eindloze verhaal. Hoofdpersonages waren zijn onderwijzer en mijn onderwijzeres, 2 brave burgermensen, die we met een dubbelleven bedacht hadden en elke nacht nieuwe avonturen lieten beleven in de stad. Het kasteeltje even buiten het dorp dat omgeven was door een hoge, dichte haag, dat was van hen. Daar konden ze al hun fratsen verbergen. Daar verborgen ze ook hun vriend Anatol, een echte duivel. Maar regelmatig namen ze hem mee onder de mensen, vakkundig als man vermomd...

Tot ma op de deur kwam bonken dat we nu eindelijk eens moesten zwijgen en slapen...

Het nam allemaal heel abrupt een einde toen mijn ouders verhuisden om een zaak te beginnen in de stad. Ze vonden ons ondertussen te groot om in dezelfde kamer te slapen. Plots was niets meer hetzelfde. De vertelavonden met ma, daar was geen tijd meer voor. Gedaan het verhaal van duivel Anatol en zijn kompanen. Alleen in mijn kamer,

moest ik voor mezelf dingen uitvinden. Maar dat was bijlange niet zo leuk.

Broer en ik groeiden volledig uit elkaar. Ik was nog een lagerschoolkind, hij een puber, bijna jonge man. Hij maakte nieuwe vrienden in de grote school, kon daar toch niet met zijn klein zusje komen aandraven. Ik miste mijn vriendin uit het dorp, voelde me achterlijk en boertig te midden de meisjes van de stad. Ik schreef mijn heimwee uit op onooglijke stukjes papier die ik wegmoffelde in de naden van de zetel (heb me later dikwijls afgevraagd of ze ooit iemand gevonden heeft nadat de zetel tweedehands verkocht werd).

Gezinsleven was er nog amper. Er werd om beurten gegeten, nooit meer gezellig samen. Je zat alleen in de sombere “achterkeuken” of alleen op je kamer. In zijn vrije tijd moest broer een hand toesteken in de zaak. Ik was nog te klein, liep maar in de weg. Dus werd ik weggeschoven naar oma.

Bij oma heb ik het grootste deel van de volgende jaren doorgebracht. Ze was een rustige, eerder stugge vrouw van niet veel woorden. Maar achter de bolster voelde je een warm hart, voelde je dat je graag gezien werd. Tijdens de vakantiedagen nam ze me dikwijls mee op bezoek bij haar schoonzussen, nichten, vriendinnen, allemaal oude dames. In mijn ogen toch. De meeste waren, als oma, weduwen. Ze konden bij een kop koffie een hele namiddag vertellen over vroeger. Ik luisterde met een half oor terwijl ik me stierlijk verveelde. Vele van die dames vlochten thuis stoelzittingen om een cent bij te verdienen. Bij tante Doxie mocht ik het soms eens proberen. Ze had een kleine constructie gemaakt speciaal voor mij. Daar wilde ik wel graag mee. In de zomer gingen we soms naar Marthe en Maurice. Die woonden in een klein oud huisje een flinke stek buiten de stad, een hele wandeling! Onderweg plukten we dan veldbloemen voor grote ruikers, en al naargelang de maand, pikten we van het veld vlasstengel of tarwe. We wreven de zongerijpte zaden uit en smulden of het de allergrootste delicatessse was. Bij Marthe mocht ik in de tuin terwijl ze koffiekletsten: aalbessen en cassis plukken en zure rabarberstokken. En dat mochten

we allemaal meenemen: “Ik heb toch veel te veel voor ons alleen”, zei Marthe. Maurice keek toe met de pijp in zijn mondhoek en zei niks, knikte alleen maar.

Oma had een zeer arme jeugd gekend, had zich opgewerkt naar een materieel beter leven. Uit haar jeugd had ze een grote spaarzaamheid geleerd. Niks werd verkwist bij haar, alles nuttig gebruikt of hergebruikt. Het licht laten branden als je de kamer uitging, dat was een doodzonde! Maar gierig was ze zeker niet. Ze was mild met geschenken, vooral nuttige geschenken: boeken, kleurpotloden, handwerkjes. Ze hield van mooie kleren, niks luxe, maar degelijke kwaliteit. Ze genoot van eten, na de ontberingen van haar jeugd. Maar ook op dat vlak: geen verkwisting. Van haar leerde ik de kunst overschotjes lekker te verwerken, want eten wegsnijten was des duivels. Ze leerde me kantjes haken om uit de betere stukken van versleten lakens leuke zakdoekjes te maken. Als kind besepte ik het waarschijnlijk niet echt, maar ik keek wel naar haar op en heb veel van haar geleerd.

Af en toe gingen we toch eens naar huis. Maar gewoonlijk was ik het die vroeg: “Oma, zijn we weer weg”. Mijn huis was bij haar, in de rust van haar woning. Bij mijn ouders had niemand tijd voor me. Druk. De spanning was om te snijden. Je voelde je in het spervuur van vijandige blikken, je liep in de weg, je moest wegspringen voor woorden die als speren uitgesmeten werden. En broer was al helemaal mijn broer niet meer. “Kom oma, we gaan”. De zaak draaide goed, zeer goed. Ze verdienden vast zakken geld. Maar ten koste van wat?

Ik werd 15. In de stad was er alleen lager middelbaar. De bus-trein verbinding naar de grote school was omslachtig. Ik vroeg om intern te worden. Weg van huis. Ja, ik was wel goed bij oma, maar verlangde naar vriendinnetjes van mijn leeftijd, naar andere ontspanning dan het huisbezoek bij oude tantes. Ik wilde mijn eigen weg gaan, weg van thuis vooral.

Het internaat viel tegen: militaire discipline, lange studieavonden. Ik gebruikte ze om te lezen. Al de klassiekers gingen er door. De lange

lectuurlijsten die we kregen werden tot de laatste letter afgewerkt, alle boeken verslonden. Na het avondeten, tussen 2 studiestonden in, hadden we als enige ontspanning: wandelen op het domein. De grote bende brokkelde uiteen in kleine groepjes. Ik werd opgenomen in een groepje met een 4-tal klasgenoten bijeengewaaid uit de verschillende windstreken. We brachten onze wandeltijd door in hoofdzaak met de inhoud te vertellen van de films die we in 't weekend gezien hadden. Soms vertelden de anderen ook wat ze beleefd hadden, maar op dat punt had ik niet veel te zeggen. Films vertellen, dat wel: elke zaterdagavond en zondagmiddag ging ik met oma naar de bioscoop. In die tijd waren TV's nog een zeldzaamheid, maar cinema's waren er bij de vleet, we hadden volop keuze.

De 3 jaar vlogen om. Ondertussen was het er thuis niet beter op geworden. Pa en broer hadden grondig ruzie gekregen en Werner was er vandoor gegaan.

Sporadisch kwam hij me bij oma bezoeken. Wat hij precies uithaalde, wist ik niet. Hij zou een eigen zaak beginnen. Hij reed met een grote slee van een wagen. Ik zag dat oma zich zorgen maakte over hem. Soms schudde ze het hoofd. Soms had ze rode randjes rond haar ogen.

Maar we spraken er niet over. Nooit.

Tussen pa en ma werd het ook al maar erger. Ik weet niet of de verwijten die ze elkaar toesnauwden enige grond hadden. Ik voelde me erg ongemakkelijk in hun nabijheid en verbleef van langs om minder thuis.

Op een zondagmorgen vroeg, 't was niet eens 6 uur, werd er wild en lang aangebeld en op de deur gebonkt. Oma het bed uit. Ze trok het venster open, ik voorzichtig achter haar. Voor de deur stond ma, een jas over haar slaapkleed, helemaal ontdaan. "Kind toch, wat is er?" Maar ma kon alleen snikkend uitbrengen "Werner, mijn jongen, mijn jongen". We haastten ons naar beneden om haar binnen te laten en kregen met horten en stoten het verhaal. Rond half vijf was de politie komen aanbellen. Een accident. Werner. Veel te snel gereden, uit de

bocht gevlogen, hals gekraakt, op slag dood. Het drong niet echt tot me door. Ik had pijn om haar pijn, maar kon de realiteit niet vatten.

Het afscheid verliep in mineur: een korte burgerlijke plechtigheid, bijzetting van de kist in het familiegraf bij die opa (zijn peter) waarvan ik alleen de foto kende, broodjes met koffie voor het kleine gezelschap in een somber zaaltje achter een café. Ik probeerde me heel de tijd voor te stellen dat in die kist mijn broer lag, maar het lukte niet. Huilen kon ik niet.

Aan tafel liep het helemaal mis. De aanleiding heb ik niet gehoord, maar plots zaten pa en ma elkaar in de haren.

“Zie je nu het resultaat van hem strontverwennen!”

“Het resultaat van je hardvochtigheid ja! Had hem niet buitengejaagd! Dan zou dat niet gebeurd zijn!”

“Die jongen had leiding nodig, maar jij hebt hem al zijn grilletjes gegeven!”

“Leiding, ja, maar ook liefde! Geen wurggreep!”

“Jij hebt geen verstand van kinderen opvoeden, stomme trut!”

“En jij wel zeker, harteloze aap!”

Ik had de indruk dat ma gedronken had, had haar nog nooit zo meegemaakt. Iedereen zat ongemakkelijk op zijn stoel te schuiven met neergeslagen ogen. Enkele moedigen probeerden te sussen. Oma zei: “Kom kind. We gaan naar huis”. En zonder verdere woorden stapten we op. Onderweg spraken we ook niet. De rest van de dag hielden we het bij neutrale mededelingen. Maar we zaten op dezelfde golflengte, voelden elkaars pijn.

Pas 2 dagen later is de realiteit tot me doorgedrongen, heb ik in gedachten onze gelukkige kinderjaren herbeleefd, heb ik eindelijk begrepen dat ik hem nooit, nooit meer zou weerzien. Dan zijn de tranen gekomen. Een hele dag heb ik gehuild. Oma liet me uitrazen. Af en toe vroeg ze voorzichtig of ik iets te eten of te drinken wou en liet me verder alleen om mijn verdriet te verwerken. De volgende dag ben ik gewoon opgestaan, heb de draad weer opgenomen, beslist dat ik verder moest met mijn pijn.

De dood van broer deed de toch al volle emmer overlopen: ze zouden uit mekaar gaan. De zaak werd overgelaten en het geld verdween als rook in een aanslepende vechtscheiding. Ma nam haar intrek bij oma. Pa keerde ook terug naar zijn moeder en dat was wel niet in de onmiddellijke omgeving, dus zag ik hem niet meer. Hij probeerde mij niet te ontmoeten. Ik hem ook niet. De negatieve ervaringen die mijn adolescentie verknoeid hadden lagen zwaar op mijn maag. Misschien later...

De vredige sfeer in huize oma werd door de komst van ma goed verstoord. Na al die jaren zelfstandig zijn, had ze het moeilijk de discipline van oma te aanvaarden. Goed, dat zou wel wennen. Maar regelmatig had ik het moeilijk met haar. Vaak sprak ze met een dubbele tong en wentelde zich in zelfbeklag. Ik probeerde haar te begrijpen en te volgen, wilde de realiteit eerst niet zien, maar moest het uiteindelijk voor mezelf toegeven: ma greep veel te vaak naar de fles. Tot oma me zei: "Jij moet eens met haar praten. Naar mij luistert ze niet, maar misschien kun jij haar ogen openen".

Nachten lag ik wakker, voerde gesprekken in mijn hoofd, probeerde allerlei argumenten en strategieën uit. Tot ik, een zondagmorgen, om zeker te zijn dat ze nog niet gedronken had, zenuwachtig en met een bibberde stem begon. Geleidelijk nestelde ik me vaster in mijn rol: ik moest overtuigen.

"Ma, nu moet je eens naar me luisteren. Je hebt veel verdriet om Werner. We hebben allemaal veel verdriet. Jij misschien meest, je zoon. Je hebt het moeilijk met je verbroken relatie. Wij ook, maar jij het meest. Maar speel toch geen struisvogel. Stop je hoofd niet in een fles. Je krijgt er Werner niet mee terug, ma. En als mijn vader erachter komt, dan zal hij triomferen! En ma, ik ben er ook nog. Ik zit in mijn laatste jaar humaniora, straks heb ik mijn eindexamen. Denk je dat ik me in die omstandigheden kan concentreren om te studeren? Wil je mijn toekomst verknoeien, ma? Je hebt het recht niet ma, je moet vechten voor mij. Herpak je voor je te ver bent. Voor mij, ma. Asjeblijft, voor mij." Aan het einde van mijn zelfbeheersing, barstte ik in snikken uit. We vielen in elkaars armen en huilden, heel hard, heel lang. Een

opluchting. Uiteindelijk zei ze, mijn haar strelend: “Het spijt me kind. Je hebt gelijk. Ik heb het recht niet. Maak je maar geen zorgen meer, ik kom er bovenop.”

Ze hield woord. Ze zocht werk, kassierster in een grootwarenhuis. Ze herwon haar zelfrespect. Beetje bij beetje vond ik de ma weer van heel lang geleden, van voor de zaak, de ma van het grote tochtige huis. Maar zonder Werner... Het leven ten huize oma was weer vrede.

In die omstandigheden werd naar de unif gaan voor mij financieel niet mogelijk. Mijn droom van een literaire carrière kon ik opbergen. Ik besloot dan maar lager te grijpen om zo vlug mogelijk in staat te zijn zelf de kost te verdienen, op mijn eigen benen te staan. Ik schreef me in voor een vorming secretariaat. Oma zou wel bijpassen als 't nodig was. In die tijd was werk vinden geen probleem. 't Viel best mee. Schrijven mocht ik: brieven, verslagen, persberichten, reclameteksten. De baas was best tevreden met mijn werk. Na een tijdje mocht ik als blijk van waardering deelnemen aan een vormings-(en onspannings-) weekendje.

Daar ontmoette ik hem: ik viel onmiddellijk voor zijn donkere ogen. Een ironische plooi in zijn mondhoeken wakkerde het vuur aan. In de werksessies gingen we zwaar met elkaar in de clinch. Zijn eerder negatieve ingesteldheid botste frontaal met mijn positieve visie en het werden harde discussies. Hij was een uitdaging, ik wilde tegen hem opboksen. We redetwisten verder buiten de vormingssessies, en tegen 't einde van het weekend was ik tot over mijn stomme oren verliefd. We wisselden onze adressen uit. Bij het afscheid hoopte ik dat ik een kus zou krijgen, maar hij zwenkte op 't laatste moment af en 't werd gewoon een handdruk. Zotgelukkig en toch ontevreden, probeerde ik de draad van mijn leven weer op te nemen.

't Werde een drukke correspondentie tussen ons. Na een tijdje sloop er af en toe een kooswoordje, als per vergissing, tussen de regels. Na 2 maand spraken we af elkaar weer te ontmoeten. We deden niks dan kibbelen en het oneens zijn als we samen waren, maar toch waren we 6

maand later getrouwd. In alle stilte, en zonder veel gefeest, gezien mijn familiesituatie, en gezien hij ook weinig familie had. Twee zussen wel, 10 en 18 jaar ouder, met een eigen gezin waar geen plaats voor hem was. Een paar jaar geleden was zijn moeder aan een slepende ziekte gestorven. Zijn pa kon er niet over, heeft zich dood getreurd, is haar na een jaar gevolgd. Nu woont hij “op kot” dicht bij zijn werk, bij een brave hospita die graag moederkloek speelt en zich over zijn was en strijk ontfermt. Dus verlangde ook hij naar een eigen gezellig thuis.

We vonden een flatje dicht bij mijn werk, en de afstand voor hem was ook niet overdreven ver, dus alles kits. ’t Was natuurlijk drukker voor me, met een huishoudentje erbij. Maar o.k., ik kon het best beredderen. Ik wilde graag kinderen. Liefst een 4-tal. Ik wilde het gezellige nest dat ik zo gemist had, ik bleef er in geloven. Wilde hij dat ook? Misschien niet echt. Hij zei niet neen. Maar was het alleen om mij plezier te doen? Misschien stond ik er toen niet genoeg bij stil. Misschien wilde ik te veel mijn eigen droom waarmaken?

Het lukte niet onmiddellijk om zwanger te worden. Ik begon me al zorgen te maken: was alles wel in orde met me? Maar na 2 jaar was het dan toch zo ver. Het werd een zoon. We noemden hem Henk. Een flink kereltje. Maar hij kon wel behoorlijk zijn keel openzetten. ’s Avonds had hij altijd zijn huiluurtje, en ook ’s nachts moest ik vaak voor hem uit bed.

“Leuk hé kindjes” zei mijn man, met die ironie in zijn stem waarop ik afschampte. In mij groeide de onrust dat ik hem misschien een vaderschap opgedrongen had dat hij niet wilde.

Henk was een baasje met persoonlijkheid, een leuk kereltje vol fratsen. We waren dol op hem. Hij ging naar een dagmoeder tijdens mijn werkdag. Wat meer werk en organisatie, maar goed, het lukte wel.

Anderhalf jaar later was ik opnieuw zwanger, eigenlijk niet berekend, maar goed, voor mij zeker welkom.

De negen maanden vielen wel zwaarder dan de vorige zwangerschap. Na het werk ging ik Henkje ophalen, en viel dan thuis neer in de zetel, te moe om nog een voet te verzetten. Niet leuk voor de kleine. Ik zei:

“Braaf Henkje, mama is moe”. En de sloeber onmiddellijk: “Mama moe- mama koe – beuh!” en hij gaf me een klinkende zoen. Gaf me weer moed.

We kregen de gelegenheid om een rijhuis te huren met een diepe tuin. Leek ons een niet te missen kans, nu er een 2de kindje zou bijkomen. Kinderen moeten buiten kunnen spelen. Niettegenstaande mijn vermoeidheid, besloten we nog voor de geboorte te verhuizen.

Mooi op de verwachte dag kwam Barendje ons vervoegen. 3kg, 50 cm lang. Veel rustiger dan Henkje. At goed en sliep tevreden weer in. Glimlachte van zodra hij de oogjes opende. Henkie draaide vol belangstelling rond zijn wieg en nam broertje onmiddellijk op in zijn activiteiten: kwam zijn boekjes en speelgoed boven de wieg houden om te tonen aan de kleine en vertelde honderd uit tegen de baby. Alle bezoekers sleurde hij mee om naar zijn “Boeke Baatje” te kijken. En al was het vrij druk met werk, huishouden en 2 kinderen, we waren gelukkig...

Schrijven? Ach wat, leven ja.

Barendje ging ook naar de dagmoeder. Af en toe als we een avondje uit wilden, hadden we een babysit en als we niemand vonden kwam ma al eens depanneren. Zij was het die het 't eerst opmerkte:

“Dat kindje kijkt soms raar”.

“Ach wat, ma, zo'n jong kindje, daar kun je nog niets van zeggen”.

Maar ze had het juist gezien.

Toen begon de lange lijdensweg. Toen begon mijn echte leven. Ik moest er mij bovenop werken met schrijven.

In die tijd was het nog geen computer. Een klein gamel typmachientje. De blaadjes verzamelde ik in een bruine omslag. Zoveel jaren ligt de omslag onaangeroerd. Ik probeer te vergeten dat hij er ligt. Als ik hem weer durf bovenhalen, wordt het verleden weer heden, springen al de korstjes op de wonden er weer af, dat weet ik. En toch moet ik het doen...

DE BRUINE OMSLAG

Wie schrijft moet iets te zeggen hebben.

Ik, ik had niks te zeggen. Een lieve man, twee mooie kinderen, werk...Een gerangeerd burgerlijk leventje.

's Morgens de wekker om half zeven. Knusjes nog eens heel dicht kruipen. Een tikje te laat op. Jachtig klaarmaken. De kinderen worden wakker, soms als zonnetjes, soms ongenaakbaar.

“Schat, 'k ben weg.”

“Tot vanavond.”

Het kleine volkje eindelijk klaar. Het huis overhoop achterlaten. Henkje vlug naar school brengen, Barendje naar de dagmoeder. 's Middags vlug wat opruimen, afwassen, bedden opmaken. 's Avonds de kinderen ophalen en de boodschappen op de terugweg. Kinderen wassen, eten, afwassen, soms strijken of verstellen. Soms iets naaien, iets voor de kinderen, een kleedje voor mij. Voor het onderhoud van het huis komt de poetsvrouw een keer per week.

Als mijn man thuis is, wat plannen maken voor het huis en de tuin. En altijd te laat naar bed. Af en toe een boek of een bioscoopje als er een goeie film gedraaid wordt.

Dat is het, ons leven.

Soms, verscheurd tussen mijn beroep en het gezin, denk ik aan beide niet genoeg te geven.

Soms voel ik me onbegrepen. Mijn man, de idealist, sociale hervormer, op zijn strijdros tegen elke maatschappelijke onrechtvaardigheid. En ik, ik de dromer, de nutteloze intelligentie. Ik hou van gedichten. Hoe is het mogelijk?? Wat heb je daar nu aan als de helft van de wereld van honger crepeert? Ik hou van mooie klanken alleen omdat ze mooi zijn. Maar zelf heb ik niks te zeggen.

En wij leefden, dag-in-dag-uit. Boos soms omdat we niet de tijd hadden beter te leven, “intenser” te leven. Maar wij wilden hard werken om beter te leven, met meer “comfort” te leven. Hij vooral...

En toen...Ons jongste kind was één jaar. Een mooi kind, echt. Niet "mijn kind, schoon kind". De mensen op straat draaiden er zich voor om en zelfs de meest zwijgzame wilden er iets over zeggen.

Toen begon het. Ogen vreemd wegdraaien, rare bewegingen met het hoofdje. Wij letten er eerst niet op. Het was mijn moeder die er de aandacht op vestigde. Maar ik wimpelde haar woorden af "Ach, ma, de ogen van zo'n kleine uk, dat wil nog niks zeggen".

De schokken werden erger. Zijn lijfje plooiden dubbel toe. We konden het niet meer negeren.

Hij ging naar de kliniek voor onderzoek. Wij waren vol vertrouwen in de wetenschap.

"Zenuwafwijking" zei de kinderarts. "Geneest volledig. Maar minstens één jaar medicatie nemen".

Die medicatie vonden we niet zo erg. Als het maar geneest.

Twee, drie maanden gingen voorbij. Niet de minste verbetering, wel integendeel. De krampen werden erger.

Onrust sloop in ons huis, deed plots een zin afbreken omdat ze sprak over later en over Barend.

"Twee of drie jaar behandeling" zei de kinderarts nu.

Wij durfden niet verder denken.

Ik had plots iets te schrijven. Schrijven werd mijn veiligheidsklep voor te hoge spanning. Alleen tegen het papier kon ik spreken. De woorden die mijn keel verscheurden, vloeiden met meer gemak uit mijn pen.

*Hoe zwaar valt 't over jou te spreken,
Mijn allerliefste Barendkind,
Omdat je zo diep in mijn hart zit
Dat 't woord er haast zijn weg niet vindt,
Omdat je zo diep in mijn hart zit
Dat 't woord vreest van mijn hart te breken.*

*Geen kind, geen een, dat weet ik zeker,
Heeft zo een lieve snoet als jij.
Geen heeft die zachte bruine blik
Waarmee je zo stil kijkt naar mij
Alsof je kleine Barend-ik
Zijn moeke drinkt met ogen-beker.*

*Geen kind als jij, neen, legt zijn polleke
Dat ruikt naar melk, naar koek, naar jou,
Zo lief in moe's gezicht.
Geen kind kijkt als mijn schat, zo trouw,
Als 't zwarte krullenhoofdje ligt
Op moekes hart, mijn zoete bolleke.*

*Waarom moest het jou overkomen?
Waarom die vreselijke kwalen?
Je blik is slechts in jou gericht,
Ver van ons gaan je ogen dwalen,
Vertrokken is je zoet gezicht
Als zie je zwarte, bange dromen,*

*Als door je hulpeloze wezen
De krampen hard en harder schokken;
Ergens in jou, door 'n boze kracht
Wordt heel je lichaam saamgetrokken.
Je draagt het bijna zonder klacht
En weet niet hoe je ouders vrezen.*

*En als de pijn je achterlaat
En dat je moe en suf en leeg
Uitrust tegen me aan
En ik bevangen overweeg
Dat je later alleen moet gaan
Door 't leven, zonder toeverlaat –*

*Wie zal er dan je hoofd opvangen?
Want je wordt groot, mijn jongen-mijn,
Je moet naar school, bij andr'en gaan.
Ik zal niet blijvend bij je zijn.
Als man wacht je een eigen baan.
Je kunt niet steeds om moeder hangen.*

*Hoe wee doet 't mij het te aanvaarden
Hoe hard voor jou, mijn zachte kind,
Het leven bij de rest zal wezen.
Want als men jou verschillend vindt,
Als je, mijn schat, niet zou genezen,
Hoe zal je bij anderen aarden?*

*Geen kind als jij kan me verblijden,
Geen kind als jij, zo lief, zo zoet.
O, kon je zo'n klein ventje blijven!
In moeders armen heb je 't goed.
Maar waar zal 't leven je nog drijven?
Mijn schat, ik lijd voor je toekomstig lijden.*

De spanning steeg. De medicatie waren allemaal preparaten van de apotheker, zonder bijsluiter, maar toch begonnen wij de aard van de kwaal te vermoeden.

“Maaaaar! Hoe komt u daarbij?” deed de kinderarts “Ik gebruik dat woord nooit!”

Hij lachte. Hij lacht altijd. Heel vriendelijk.

De huisdokter wond er niet zoveel doekjes om. En wij, ... wij durfden hem niet geloven. Een specialist, iemand met veel kennis, met veel ervaring. Wij wilden hem een geruststelling afkopen voor de prijs van een consultatie.

Wij wilden graag naar Gent. De huisarts raadde het ook aan. De kinderarts stuurde ons met aandrang naar Antwerpen. “De beste